

Lühiveerg

Henn Karits - piirivalve ohvitseridekogu esimees

3. septembril valis Eesti Piirivalve Ohvitseride Kogu (EPOK) üldkogu juhatase liikmete seast uueks esimeheks Piirivalveameti logistikaülesma kolonel Henn Karitsa. Piirivalve ohvitseridekogu endine esimees, major Vello-Marcelli Tiido lahkus kohalt seoses tegevteenistuse lõppemisega piirvanuse täitumisel ja määrati reservi.

Kolonel Henn Karits teenib piirivalves alates Eesti piirivalve taastamise algusest 1990. aastal.

Eesti Piirivalve Ohvitseride Kogusse kuulub 368 ohvitseri. Taastatud EPOKi esimene esimees oli Andrus Öövel, tema tööjärje võttis üle kolonel Johan Saar.

Võltsdokumentidega autod

3.-4. oktoobril pidasid piirivalvurid Tallinna Reisisadamaks kinni kaks võltsitud dokumentidega sõidautot, üks oli tagaotsitav Poolas.

3. oktoobril kell 10.20 saabus laevaga Rootsist Tallinna sõiduauto Audi, mille kontrolli käigus selgus, et auto vin number on võltsimistunnustega. Päringule Interpolist saadi vastus, et auto on tagaotsitav Poolas. Audi roolis olnud tartlane Aleksandr (1978) ja Ilja (1980) anti koos sõidukiga üle politseile.

4. oktoobril kell 10 peeti kinni laevaga Rootsist Eestisse jõudnud auto BMW X-5, mille kerenumbrer oli töötlemistunnustega ja roolis lätlane Vladimirs (1952). Nii isik kui auto anti üle politseile.

Suur kogus salasigarette

Piirivalve ja toll said jälile salasigaretidega smugeldajate jõugu plaanidele toimetada regulaarselt Venemaalt Eestisse haagiste topepõhjades suuri koguseid salasigarette. 13. septembril konfiskeerisid nad enam kui 700000 salasigarette, kui pidasid Narva maantee piiripunkti kinni Venemaalt saabunud veoauto MAZ, mille ametliku koormaks oli märgitud Venemaal toodetud limonaad. Veoki poolhaagise läbiotsimisel avastati sellel salakaubaveoks ümberehitatud topepõhki, mille lammutamisel toodi avarast põrandaalusest ruumist välja 35280 sigaretipakki ehk 705600 salasigarette.

Laadungis oli 12750 pakki Venemaa maksumärkidega sigarette Prima Nevo, 2770 pakki sigarette North Star, 940 pakki sigarette Nevo Tabak ja 1300 pakki sigarette Prima Serebrjannaja. Juhtunud uurib toll.

Piirivalvekool asutatud

Valitsus asutas 14. oktoobril Muraste piirivalvekooli, mis hakkab tegutsema 1992. aastal loodud piirivalvekooli õigusjärglasena. Sõjalisel valminud õppehoones koolitatakse korrakauni 140 piirivalveametnikku, seal on võimalik korraldada esma- ja täiendõpet 300le piirivalvurile aastas. Uues õppehoones on 9 klassi, neist kolm maismaa-, merepiiri ja piirikontrolli eriala ainete õpetamiseks, samuti on seal võõrkeelte ja arvutiklass ning tavaklassid üld- ja alusainete õpetamiseks. Uues hoones asuvad söökla ja auditorium, kus saab pida loenguid kuni 180 õpilasele. Koolil on kavas pikendada seni esmaõppena läbiviidavaid 20nädalasi õppekavasid 40nädala pikkuseks, et õppurid saaksid piirivalvealase kutsekasvatuse.

Senises õppehoonest saab ühiselamu.

Inimsugeldajad kohtus

Piirivalve esitas süüdistuse inimeste smugeldamises seitsmele mehele, kes on seotud 16 kurdi Soome toimetamises 8. septembril. Kokku süüdistab piirivalve jõugu liidrit 40aastast armeenlast Madjiti 21 kurdi põgeniku smugeldamises. Põgenikud toodi Eestisse paadiga üle Narva jõe.

Tiiu Leis

CEPCO NORTH-02

Reostustõrje operatsiooni CEPCO North-02 käigus avastati 21 reostuskollet.

29. augustil alanud ja 24 tundi katkematult väldanud rahvusvahelise operatsiooni käigus leidsid Soome lahel ja Läänemerel mere-reostust otsinud nelja riigi lennukid ja piirivalvelaevad kokku 21 õli-reostuskollet.

Eesti mere akvatooriumi jälgisid kahel päeval Eesti, Läti, Rootsi ja Soome lennukid, neist kaks viimast olid varustatud spetsiaalselt mere-reostuse avastamiseks mõeldud seadmetega. Merel seilanud kolm Eesti piirivalve reostustõrjelaeava, neli patrulllaeva ja üks Soome patrulllaev võtsid reostuskolletest proove.

Operatsiooni käigus avastati kokku 21 õlireostuskollet, neist kaheksa satelliitside abiga.

Reostustõrje operatsioon CEPCO North 2002 toimub igal aastal Läänemere piirkonna merekeskkonna kaitse konventsiooni HELCOM raames.

Rahvusvahelise operatsiooni osalenud Eesti, Läti, Soome ja Rootsi lennukid olid pidevalt raadio teel ühenduses laevadega ning Kärkla, Kuressaare ja Tallinna juhtimiskeskustega. Reostustõrjeoperatsiooni staap asus Kärklas.

Mis on HELCOM ja CEPCO?

Eesti Vabariik ühines Läänemere merekeskkonna kaitse konventsiooniga (HELCOM) 9. aprillil 1992. Konventsiooni eesmärgiks on kindlustada Läänemere ökoloogiline taastumine, tagada ja säilitada merekeskkonna isetaastumisvõime ja ökoloogiline tasakaal. Komisjoni töös osalevad kõik Läänemere äärsed riigid. Merekeskkonna kaitsmist ja seisundi parandamist ei saa efektiivselt teostada ainult riiklike jõududega, vaid tiheda regionaalse koostöö ja teiste asjakohaste meetmete abil. Üheks rahvusvaheliseks koostöövormiks HELCOMi raames on CEPCO (Coordinated Extended Pollution Control Operation), mis eesti keeles kõlab: laiendatud koordineeritud reostuse kontrolloperatsioon.

Miks laiendatud? Sellepärast, et selline operatsioon viiakse läbi HELCOMi liikmesriikide ühendatud jõududega.

Miks koordineeritud? Sellepärast, et kogu operatsiooni juhtimine toimub ühest juhtimiskeskusest ja kõigi operatsioonis osalejate tegevus moodustab ühtse terviku.

Militaarmeditsiini kongressil Lõuna-Aafrikas

15.-20. septembrini toimus Sun City's Lõuna-Aafrika vabariigis 34. rahvusvaheline militaarmeditsiini kongress (ICMM), mille allakirjutanu osales kahe ettekandega.

Eesti on ICMM ametlik liige ja olnud esindatud neljal viimasel kongressil. Neist kahel viimasel ettekannetega.

Kongressi korraldaja ja vaimne juht oli Rahvusvaheline militaarmeditsiini komitee eesotsas Soome kaitsejõudude meditsiiniteenistuse ülima brigaadikindral Timo Sahi'ga, läbiviijaks LAV kaitsejõudude meditsiiniteenistus eesotsas kindralleitnant Rinus Jansen van Rensburgi'ga.

Pärast I maailmasõda 1921 belglase Jules Voncken'i ja ameeriklase William Bainbridge poolt Brüsselis asutatud kaheksa riigi sõjaväe-ärstide seltsist on 80 tegevusaasta jooksul välja kasvanud ICMM, liikmesriikide arv on kasvanud üle

Help! The cries of fish drift over the polluted sea.

Miks kontrolloperatsioon? Sellepärast, et tegemist ei ole tavalise õppusega, vaid tegutsemisega "reaalolukorras".

CEPCO lennuoperatsioonide eesmärk on kontrollida pidevalt kindlaksmääratud ajavahemiku jooksul mingit mereala vastavalt operatsiooni plaanile, teha kindlaks merereostusega kaetud alasid ja võimalusel ka reostuse tekita-jaid, jäädvustada filmi- või videolindile ning dokumenteerida kogu avastatud merereostusega seonduv, kontrollida praktilist koostööd erinevate riikide lennukite, patrull- ja reostuskorje laevade ning ühtse juhtimiskeskuse vahel, kontrollida HELCOMi liikmesriikide vahelist koostööd merereostuse avastamisel ja süüdlaste kindlakstegemisel.

Operatsiooni korraldajaks on igal aastal erinev HELCOMi liikmesriik. Operatsiooni korraldav riik määrab kindlaks ürituse toimumise kuupäeva ja marsruudi, millisel kavandatakse sooritada kontrolllende ning kui pika aja jooksul. Plaanid tehakse teatavaks osalema kutsutud riikidele. Peale osavõttu kinnituse saamist pannakse lõplikult paika lendude marsruut, igale lennukile aeg, millal ta peab lendama, samuti patrull- ja reostuskorje laevade paiknemine lendude piirkonnas ja sidepidamise kord. Laevade ülesandeks on reostuse avastamise korral võtta merest reostusproove, vajaduse korral peatada kahtlusalune laev kontrolli eesmärgil, samuti vajadusel asuda reostuse levikut tõkestama või likvideerima.

CEPCO NORTH 2002 Kärkla

Vastavalt eelnevalt väljatöötatud plaanile toimusid lennukid 29. augustist kella 13-st kuni 30. augusti kella 13-ni. Lennukid olid järjepidevalt õhus 24 tundi.

Baaslennuväljaks oli Kärkla lennuväli. Ühe patrull-lennu pikkuseks oli 449,16 meremiili ja lennuk läbis selle kolme tunniga. Kontrollitavaks territooriumiks oli Eesti territoriaalmeri Riia lahest ümber Saare- ja Hiiumaa Soome lahe Kunda traaversini.

CEPCO-st võtsid osa järgmised riigid: Soome, Läti, Rootsi ja Eesti. Soomest osales piirivalve lennuk Dornier 228 ja rannavalve laev "Merekarhu". Lätist osales Keskkonnakaitse Ameti lennuk PA-34-200. Rootsist osales Rannavalve lennuk CASA-212. Eestist osales piirivalve lennusalga lennuk L-410 Turbolet, piirivalve patrull-laevad PVL 106, "TRIIN", "KATI", PVL 111, PVL 102, PVL 103, "REET".

Operatsiooni juhtimiskeskus asus Hiiumaa piirivalvepiirkonna staabis. Operatsiooni juhtimises osalesid ühiselt piirivalve lennusalga ja erinevate piirivalvepiirkondade piirivalvurid.

Lennugraafikute koostamisel lähtuti lennukite tehnilisest varustusest. Nii planeeriti Rootsi ja Soome lennukid, mis olid varustatud õisteks otsinguteks kohaldatud SLAR ja FLIR süsteemidega, lendama pimedal ajal.

Operatsiooni käik

Kokku oli merereostuste hulk 1,666 m³ ja lennuaega kulus 21:11. EESTI lennuk tegi 2 lendu, mille käigus fikseeriti 3 õlilaiku, LÄTI

lennuk tegi 2 lendu, mille käigus avastati 4 õlilaiku, SOOME lennuk tegi 2 lendu, esimesel lennul kontrolliti *Radarsati* poolt edastatud reostust ja teisel lennul reostust ei avastatud, ROOTSI lennuk tegi 2 lendu, esimesel lennul kontrolliti 7 *Radarsati* poolt edastatud laiku ja teisel lennul edastas Rootsi rannavalve neile Rootsi vetes olevast 2 reostusest, millest ühte asuti likvideerima.

Soome keskkonnaministeeriumi kaudu oli tellitud kaks *Radarsat* satelliitpilti 300x300 km. Esimene 29. augustil kell 4:47 UTC (avastati 1 reostus). Teine satelliitpilt 29. augustil kl 16:15 UTC (7 reostust).

Operatsiooni head küljed olid: kõrgel tasemel üksik- ja ajajärgi ettevalmistus,

hästi korraldatud juhtimiskeskuse töö, juhtimiskeskuse operatiivne reageerimine olukorra muutustele, lennukite meeskondade eeskujulik ettevalmistus ja täpsus ajagraafikust kinnipidamisel, haldusteenistuse eeskujulik tegevus, Kärkla lennuväli ja Hiiumaa piirivalve piirkonna juhtkonna, kogu nende personali ääretult mõistev ja abivalmis suhtumine operatsiooni läbiviimisesse.

Puudused: Juhtimiskeskuses puudus lennusalga töötav radiojaam (Läti lennukiga ei saanud sidet pidada), operatsiooni algul esines tõrkeid sidepidamisel PV laevadega (ei vastatud rahvusvahelistele kutsungitele ESY-.....)

Järeldused: Operatsioon CEPCO NORTH 02 näitas, et Eesti vetes toimub palju rikkumisi saasteainete merre saatmise näol. See annab tunnistust, et Eesti vetes tunnevad meremehed end tõhusa kontrolli puudumisel karistamatu-tena, eriti öisel ajal.

Võrreldes CEPCO North 99, oli reostusi vähem. Soome ja Rootsi kolleegide andmetel vähenes nende vetes reostuse avastamiste hulk ca 60% peale tõhusa aparatuuri muretsemist ja regulaarsete reidlendude alustamist.

Operatsiooni käik näitas, et Kärkla lennuväli on geograafilise asendi poolest soodus paik baaslennuväljaks analoogiliste ürituste läbiviimiseks ka tulevikus. Seda tunnistasid väliskolleegid, kes jäid operatsiooni korralduse ja läbiviimisele rahule.

Andrus Kütt, Tiiu Leis

100 ning uusi kandidaate on veel ja veel.

34. kongressil oli üle 750 osaleja 70 riigist, nende hulgas NATO ja teiste riikide kaitsejõudude meditsiiniteenistused oma tippjuhtidega. Kongressi suurim esindus oli loomulikult LAV delegatsioon, kellele järgnesid USA ja Soome! Kahju, et Eesti oli esindatud ainult ühe inimesega maailma kõige suuremal sellealasel foorumil.

Kongressil käsitletud temaatika oli väga lai: välkirurgia ja traumatoloogia, katastroofimeditsiin, rahvalveoperatsioonid, üldine tervislik seisund, suuõõne tervishoid ja haigused, kliimaatiliste tingimuste mõjust tervisele, veterinaaria, farmaatsia, õendus, sotsiaaltöö jne.

Meie esitatud ettekanded kõhulõõne laskevigastustest ja piirivalvurite terviseuuringutest võeti huviga vastu ning küsimusi jätkus nii saali kui väljapoolegi.

Paar nädalat enne kongressi sain e-maili, milles rõõmsalt teatati austavast ülesandest, et mul tuleb juhatada ühte avapäeva sessiooni koos kohaliku partneriga. Korduvate katsetega õnnestus saada sellel sessioonil esitatavate ettekannete teesid, mis tegi olukorra veidi lihtsamaks, kuigi esinejad olid Austraaliast ja Aafrikast Poolani ning temaatika kardioloogiast onkoloogiani... Meeldivaks partneriks osutus LAVi kolonel Lesley Jacobs, kelle allveehuvilised abi-kaasa ja poeg olid paar suve tagasi käinud Eestis võistlemas ning meenusid "Kalevi" shokolaadi väga soojade sõnadega.

Kongressi tööprogramm oli väga tihe, hommikul kella 8:30-st kuni 17:30-ni viies-kuues saalis korraga. Et püüda maksimumi saada, tuli igaks päevaks endale eraldi programm koostada, kuid sageli juhtus nii, et huvitavad teemad ja ettekanded jooksid samaaegselt.

Osalemine kongressi töös õigustas end igati – sai uuendatud vanu ning loodud uusi kontakte.

Soome delegatsiooni juht brigaadikindral Sahi ja Soome kaitsejõudude Põhja piirkonna meditsiiniteenistuse ülem kolonel Ari Peitso olid väga üllatunud, et Eesti piirivalve meditsiiniteenistusel puudub igasugune kontakt Soome piirivalve meditsiiniteenistusega ning lubasid omapoolset abi kontaktide loomisel.

Suulised küllakutsed esitasid kindralpolkovnik Ivan Tshizh (Vene Föderatsiooni kaitsejõudude meditsiiniteenistuse ülem), major Valentinas Seliuginas (Leedu kaitsejõudude tervisekeskuse ülem), kolonel Maurice Collins (Iiri kaitseväe meditsiinkorpuse ülem), kolonelleitnant Robert Galea (Malta kaitseväe ülemarst). *Järgneb*

Mati Järve

Mis värvi on Eesti piir?

Algus eelmises Piirivalvelehes.

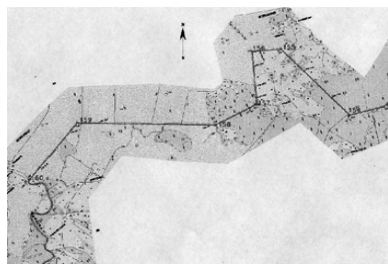
Eesti-Läti vahelise riigipiiri ühis-ülevaltuse tulemusel avastati, et 1992. aastal taasmärgitud piiril on aeg, koprad, ilm ja kurjad käed oma töö teinud.

Eesti ja Läti piirivalvete esindajad avastasid sel suvel, et Valga piirkonnas, Koivast Holdreni vajavad piiriraavid uuendamist, langenud puud ära vedamist, kopratammid likvideerimist ja uut värvi kihti 14 piiritulpa. Väljavahetamist vajavad kahe posti riigitunnuse kleebsid ja 6 piirimärki, üks piirimärk on puudu. Postide betoonkraed on katki pea 70nel piirimärgil. Sipelgad on oma tegevusega kahjustanud 6 piirimärki. Et tubli piirivalvur saaks oma tööd teha, selleks on vaja patrullradadele ehitada kümnekond silda ja purret.

Pärnu piirkonnas piiril käinud Eesti-Läti segakomisjon avastas, et värvi vajavad 10 piiritulpa ja kahe piiritulpa päised ning lisaks

ka kuue lisateadetetahvli kirjed. Nelja riigitunnuse kleebsid vajavad vahetamist, betoonkraed on katki kahel piirimärgil ja muldkehavad vajavad taastamist kolmel juhul.

Kõige paksema akti koostas Kagu piirivalvepiirkonnas reidi teinud piiriesindajate komisjon. Nad tõdesid, et piiririba on kaetud viljakal mullasel vohava angervaksa, nõgeste, vaarikate ja teiste umbrohutaimedega, mis vajavad välja rokimist nii Eesti kui Läti poolel. Sealne piir vajab kaheksat patrullrada ja kaheksa silda. Ka Kagus on kurikael kobras oma tammi viies kohas just piirile või selle lähedusse ehitatud. Puudu on Väiku-Palkna ja Liivajärve poid ning viimase ääres lisapiirimärgid. Lisapiirimärke vajatakse kagupiirile veel viis. Samuti vajavad piiritulbad ja nende päise kirjed värvimist, väljavahetamist riigitunnuse kleebsid, puuduvad vapid ja kaks piirimärki. Seitsmele piirimärgile puu-

dub juurdepääs.

Seasel alal elavad kopraid võib nimetada naljaviluks riigivaenlasteks, sest oma tegevusega takistavad nad otseselt piiri valvamist. Tänu tammidele ei ole piirivalvuril võimalik ülejutatud maastikul piiri valvata. Eraldi ettepanekuna on segakomisjoni aktis ära toodud vajadus väga halvasti seisukorras olevate puidust piiritulpade väljavahetamiseks.

Komisjonide poolt koostatud aktid on edastatud mõlema riigi piirivalve ametkondadele, kes sellest lähtuvalt oma tulevase aasta eelarved piiri korrashoiu kulude kohta peaksid esitama.

Tiiu Leis

Idapiir 1922-1940

Tartu rahulepinguga määrati Eesti-Vene riigipiiri kogupikkuseks 276,67 km, sellest maismaal 129,39 km ning Peipsi ja Pihkva järvel 147,28 km, millele lisandus kooskõlastatud ca 12 km pikkune merepiir Narva lahe ranniku piiripunkti loodesse kuni Soome lahe neutraalveteni.

Riigipiir märgiti aastatel 1920-1923. Piiri tähistamist ja piirimärkide ülesseadmist korraldas Eesti-Vene segakomisjon. Tartu rahuleping määras ära piirirežiimi. Leping nägi ette neutraalse maariba Narva taga ja Petseri maakonnas riigipiiri külje all. Mõlemad riigid pidid nimetatud piirkonnast ära viima oma sõjaväeosad. 1923. aastani valvas Eesti piiri, kontrollis liiklust ja kaubavedu Eesti sõjavägi piiriküti pataljoni abil.

1922. aastal läks piiri valvamine kaitseministeeriumi haldusalast üle siseministeeriumile. 1923. aasta kevadest hakkas piiri valvama kutseline piirivalve. Kuni 5. juunini 1936 oli Eesti piirivalve korraldamise ja tegutsemise seaduslikuks aluseks piirivalvekorpus 1910. aasta seadus, mida paljudes lõikudes täiendati ning asendati Eesti Vabariigi õigusaktidega. 5. mail 1936 hakkas kehtima riigivanema 27. mai dekreediga välja antud piirivalveseadus.

Eesti idapiiri valve jagati kolme jaoskonda: Narva, Peipsi ja Petseri vahel. Jaoskonnad jagunesid piirivalve rajoonideks, need omakorda kordoniteks. Iga kordon valvas piiri oma vastutusalas. Kordonis teenis kuni kaheksa piirivalvurit. Vahis olles pidi piirivalvur valvama kahe kilomeetri pikkust piirilõiku. Riigipiiri tehniline korrashoid tähendas piiripostide uuendamist, traataedade parandamist, piiriraavide ja -ribade puhastamist, samuti kuulus piirivalve ülesannete hulka patrullteede ja vaatetornide ehitamine.

1928. aastal jõustus Eesti ja Nõukogude Liidu vaheline kokkulepe piirivahejuhtumite lahendamise

korra kohta. Mõlema riigi piiri-alad jaotati piirkondadeks ja määrati kohad, kus piirivahejuhtumeid arutati ja lahendati selleks moodustatud segakomisjonis.

Piiririkumisi toimus erinevatel põhjustel. Seoses piiri kehtestamisega jäid paljudel piiriäärsetel elanikel teisele poole sugulased, keda käidi sageli ilma loata külastamas.

Kahekümendate aastate teisel poolel sagesid piiririkumised nende lihtsameelsete arvel, kes Nõukogude Liidu propagandast mõjutatuna sealt paremaid töövõimalusi otsisid läksid. Eriti suurenes see seoses ülemaailmse majanduskriisiga 1929-1933. Piiri püüdsid salaja ületada ka kommunistid, keda Eestisse põrandaalusele kihutustööle saadeti. Mõlemast riigist pärit piiririkujate hulgas oli ka kriminaalkurjategijaid. Kokku tabati aastatel 1923-1939 Eesti-Nõukogude Liidu piiril 4651 piiririkujat.

Kolmekümendatel aastatel piiririkumised küll vähenesid, kuid asetleidnud vahejuhtumid muutusid üha teravamaks. 1938. ja 1939. aastal fikseeriti hulgaliselt piiririkumisi Nõukogude Liidu lennukite poolt ja naaberriigi laevade omavolitamise Peipsil. 1938. a. talvel toimus isegi tõsiseid relvastatud kokkupõrkeid ja provokatsioonilisi piiririkumisi.

Kahekümendatel aastatel oli piirivalvurite peamiseks liikumisvahendiks jalgratas või hobune. Kolmekümendatel aastatel piirivalve moderniseerus, võeti kasutusse mootorrattad ja autod, mootorsaanid, loodi telefonisidevõrk.

Aastatel 1934-1939 rajati 21 prozhektorite ja telefonisidega varustatud vahitorni. Aastatel 1923-1939 ehitati 41 kordonihoonet. Kordonite juurde rajati teid, spordiväljakuid, puukoole ja juurvilja-aedu.

Kolmekümendate aastate algul loodi Irboska alevis Petseri jaoskonna osana õpperajoon, kus korraldati regulaarselt kursusi ning

valmistati ette piirivalve teenistuskoeri ja koerajuhte.

Piirivalves omas sport ja kehaliine kasvatus tähtsat osa. 1927. aastal loodi piirivalvespordi ja kehaliine kasvatuskeskkubi. Üldine eesmärk oli massispordi populariseerimine. Eelisladeks olid suusatamine, jalgrattasõit, ujumine ja laskmine.

Kolmekümendate aastate teisel poolel hakkas Nõukogude Liit kindlustama oma piiri Balti riikide joonel. Eestiga piirnevas piirivõõndis likvideeriti peaaegu kõik külad ja üksiktalud. Piiri äärde ehitati kõrged palkidest vahitornid, mis varustati telefonidega. Oõsiti valgustati piiri prozhektoritega.

Aastal 1940 inkorporeeriti Eesti Nõukogude Liitu. Eesti piirivalve tegevus riigi idapiiril lõppes. Piirivalve varad anti üle Nõukogude Liidu piirivalvele.

Kadus piir, kadus iseseisvus, kadus vabadus.

Koostas Ruth Rismägi

Piirivalvenäitus Idapiir 1922-1940 võitis Eesti muuseumide festivalil Linnamuuseumi järel teise koha. Näitus on avatud Narva Hermannini kindluses.

ja kursantidele

le, kelle otsuste ja tegevuse läbi toimus Eesti riiklik taasiseseisvumine, majanduspiiri kindlustamine.

Piirivalve Remniku õppekeskus tegutses aastatel 1990-1994, seal formeeriti esimene eestimeelne riigikaitsestruktuur.

Anneli Liblik

Tervituseks – VALVEL!

12

Kalmistul lahkusime rivis. Kui olime umbes pool kilomeetrit eemal, lõime laulu lahti. Vene karsarmutest mööda minnes laulsime "Eerikat". Pärast meie leedu proua ütles: "Eesti piirivalvurid vallutasid Vilniuse". Õhtusöök toimus restoranis ja juba lõbusatena sõidutati meid suurte sõjaväe autodega tähtpäeva kontserdile Vilniuse spordihoonesse. Kohal oli kogu vabariigi juhtkond. Nägime-kuulsime sõdurite koori(!) ja kolme sõjaväeorkestrit(!) Peale kontserti küpsetati vardasse aetud messigu sealsamas väljakul süüdatud lõketel – tõeline rahva pidu. Eemal kargas saluut.

Hilise aja tõttu meie seasõõmisest osa võtta ei saanud. Pealegi oli juba mõnel meie mehel leedu sõduri vormimüts peas ja vastupidi. Samuti oli leedu neidude piiramisrõngas hakanud meie monoliit-sust tükeldama. Kahju oli küll, ent viimane aeg oli poisid-mehed patust päästa, armsatele kodupiigadele säästa ja kodu poole tõtata. Lõpetuseks pakkus kodukaitse staabi ülem, kodukaitse ministri asetäitja alampolkovnik Jonac Gečas koos oma abi major Arvydas Pocius'ega staabis kohvi konjakiga. Tänasime vastastikku. Jäl- lenägemist!

Leedust Remnikule tagasi jõudnud, oli meil kindel veendumus, et oleme võimelised korraldama ja mitte viletsamini vähemalt sama suure avaliku paraadi. Olime ju saanud hea kogemuse – näinud teise riigi paraadi taset. Juba teel Eestisse tegi kompaniülem Arvo Reinsalu ettepaneku, et käimasoleva Remniku vandeandmise ja lõpetamise tseremoonia võiks korraldada 22. detsembril Tallinnas Vabaduse väljakul, nagu seda tehti Vabadussõja päevil sõjakooli esimese kursuse lõpetamise puhul. Pealegi oli Remniku õppekeskus juba ühe aasta tegutsenud ning oli esimeseks Eesti isamaaliseks sõjaväeliseks õppeasutuseks juba nõukogude okupatsiooni ajal. Härra Andrus Öövel kiitis mõtte heaks, aga arvas, et valitsuse esimees Edgar Savisaar seda ei aktsepteeri seoses kasvava sisepoliitilise vastuseisuga temale ja tema juhitavale valitsusele. Sündmust oleks võidud tõlgendada Savisaare jõudemonstratsioonina. 1992. aasta jaanuaris oli Savisaar siiski sunnitud erru minema. Ta oli olnud mees, kes käskis Eesti piirikaitse taasluua. Määras ka päeva, millal Eesti mees peab vabariigi majanduspiiril seisma takistamaks Eesti-maa majanduse laostumist ohjeldamatu toidu- ja tarbekaupade väljavooluga vabariigist. Savisaar juhtis vabariigi kõrgemalt tasandilt Eesti piirivalve arengut, tutvus korduvalt kohapeal piirirajatiste ehitamise, piiriteenistuse ja selle õppeprotsessi käiguga. Piirikaitsejad tundsid teda hästi ja tema huvitus alati piirikaitsejate muredest, noorte piirikooli õppurite üld- ja isamaalisest meeolust. Andis hinge kinnipanevaid raskeid ja kiireiseloolumulisi korraldusi, mis läbi Andrus Ööveli samuti tihti "õhku ahmima panevate" käskude ja korraldustena käsualusteni viidi ja täideti. Hakkas liikuma jutt, rääkimata ajakirjandusest, Savisaare võimalikust valitsuse esimehe kohalt

lahkumisest. Mehed, kes esimesena piiritööle olid tulnud, arutasid, et kui "Savi" tõesti peaks ametist lahkuma, siis oleks teda meie st piirikaitsejate poolt vaja austusega ära saata.

Sellest räägiti Öövelile, kes küsis 23. jaanuaril omakorda minult arvamust, kas on võimalik Savisaart sõjaväelikuks ära saata. Vastasin, et kuigi määrustikus ülema ärasaatmise kohta vastavat paragrahvi sätet ei ole, on see rivistuse-na mõeldav. Ega siis määrustik dogma ei ole, ikkagi looming ja pealegi on see ju meeste, kes hakkasid esimestena vabariiki kaitsma, teha. Mis on siis selles halba, kui sõdurid austatud ülemust austusega ära saadavad ja uueks tööks edu soovivad? NSVLs oli inetuks kombeks endisi kohalt lahkunud riigi- ja sõjaväe juhte kohe vähemalt täis teha. Andrus Öövel arvas, et igal juhul tuleb pärast küllaga targutamist, kraklemist, ähvardusi ja sõimu.

Minule meeldis ettepanek professionaalsest küljest, sest see andis võimaluse kontrollida meie võimeid suureks paraadiks avalikult pealinna rahva ees. Ma lootsin südamest, et kuu aja pärast, 24. veebruaril 1992 saab toimuma esimene iseseisvuspäeva paraad, mille järjepidevus katkes 52 aastat tagasi koos iseseisvuse kaotamisega. Rivistus Toompeal oleks eelnevaks heaks treeninguks, enesekindluse prooviks ja vigadest õppimiseks.

Hr Savisaar sai rivistusest teada päev või kaks varem. Ega sellel ajal pikalt venitatud.

Järgmiseks päevaks tellisin ühe rühma õppureid, et tajuda rivistuse mõtmeid ja paigutust Lossiplatsil. Rühm marssis korra lossist mööda ja kõik oli selge, kuhu rivistada kompaniid ja paigutada liinurid. Politsei operatiivrühemendi kompanii ülem oli samuti platsile tulnud. Kurtis, et nende poisid ei ole saanud riviõppust "eesti moodi", kuna ohvitserideks on põhiliselt endised vene miilitsad. Võtsin lipu ja kohe sõitsime koos Koogile, nende asukohta, õppust tegema. Seal oli tõesti "vene värk", aga nelja tunni möödudes sai sellest juba peaaegu "eesti asi". Igavene vingi ja külm tuul oli sel päeval, aga higi võttis lahti.

Rivistus toimus 21. jaanuaril 1992 kell 11 hommikul. Piirivalve orkester oli just äsja moodustatud, tseremooniatega kogemusi ei olnud. Sama päeva hommikul kell 9 pidime hädaga ja kitsikusega pooleks tegema ühes staabi toas kogu eelseisva rivistuse käskluste, marsside ja minu paigal trampimisega (marssimise imiteerimisena) kaks korda läbi. Dirigent Arvi Miido haaras lennult. Öövel vaatas pealt ja äkki tekkis tal tseremoonia kohta üks uus idee, mis absoluutselt sõjaväelisel ei sobinud ning, mis peale meie mõlemate kõrgendatud häälil õnneks aja vähesuse tõttu - oli jäänud 30 minutit – realiseerimata jäi. (Lugu on kirjutatud aastal 1994.)

kol Johan Saar

Järgneb

Mälestuskivi piirivalvejuhtidele

Eesti idapiirile, Alajõe valda, omaaegse piirivalve Remniku õppekeskuse territooriumile paigaldasid piirivalvurid 11. oktoobril mälestuskivi.

Tegu tunnustas Eesti Vabariigi taasiseseisvumiseks olulisel ajal tehtud julgeid ja rahvusriigi taas-

loomisele ning selle kindlustamisele kaasa aidanud õigeid otsuseid, samuti kutselise Eesti piirivalve taasloomist.

Mälestuskivi paigaldamisega avaldatakse austust omaaegsetele riigi- ja piirivalvejuhtidele ning Remniku õppekeskuse kursantide-

SPORT SPORT SPORT

Laskevõistlused Metsnikul ja Elvas

Vello Jaska

12.-13. septembril toimusid Valgas Metsniku lasketiirus Eesti ja piirivalve meistrivõistlused standardpüssist (sõjapüss) laskmises. Arvestust peeti nii üldarvestuses, kui ka eraldi lahtise sihikuga lasknute vahel.

Eesti MV raames tuli üldarvestuses esimeseks selle harjutuse rekordi omanik Rein HORN Piirivalvekoost. Tema tulemuseks märgiti suurmeistrinormi täitvad 568 silma. Teise koha saavutas 563 silma tabanud Ain MURU klubist MäLK ning kolmanda, 558 silmaga Matti KANEP piirivalveameti tehnikasakonnast. Sama silmade arvuga, kuid kehvema viimase seeriaga oli neljas Jevgeni FARFOROVSKI Narva-Jõesuu piirivalve õppekeskusest, kes sai piirivalve meistrivõistluste arvestuses kolmanda koha.

Lahtise sihikuga relvast lasknute vahel jagasid EMV medalid tartlased Urmas VAHI (409 silma) ja Madis TAMMEORG (388 silma) ning Kaljo LIHULINN Saaremaa PVP-st (374 silma). Piirivalve arvestuses järgnesid Lihulinn'ale Valga PVP esindajad Rain KUUS (366 silma) ja Toomas PALUMAA (358 silma).

21.-22. septembril toimus Elvas laskmise Eesti karikavõistluste finaalettapp. Kahe päeva jooksul oli kavas kolm harjutust naistele ja kuus meeste. Eriti tihe oli meespüstolilaskurite kava. Piirivalve spordi keskklubist pääses võistlusele esindama 17 laskurit, kellest kohale ilmus 7.

Harjutuses spordipüssis 60 lasku lamades naistele, saavutas esikolmik meistriklassi tulemused. Piirivalvuritest jäi Margit PAESTE (PVA) jagama 19 kohta. Finaalvõistlusel ta ei osalenud.

Nii nagu püssi lasknud naised, ületasid esimesed kolm meest olümpiakiirlaskmises meistrinormi. Meie klubi esindajate kohad olid järgmised: Aare LOO kuues, Jaanus RAIDLO (Põhja PVP Viru PVR) seitsmes. Erik AMANN pidi püstoli rikke tõttu katkestama. Karikavõistluste arvestuses olid meie klubi parimad laskurid Loo kümnennda kohaga, Illimar Rospel üheteistkümnenda ning Raidlo 15 kohaga.

Mehed, harjutuses väikepüssis 60 lasku lamades, meie meeste kohad: Meelis KASK (Valga PVP) seitsmes ja Mati JAESKI (Põhja PVP)

üheteistkümnemes. Meie parimad karikavõistluse üldarvestuses olid Jevgeni FARFOROVSKI (N-Jõesuu PV ÖK) neljanda kohaga, Kask 8 kohaga ja Rein HORN (PV Kool) 10 kohaga. Farforovski ja Horn lõppvõistlusel ei osalenud.

60 lasku vabapüstolist oli esimese võistluspäeva pingetpakkuvaim harjutus. Finaali ülekaalukalt parima tulemusega 97,3 silma, tõstis ennast põhivõistluse järgselt neljandalt kohalt kolmandaks Erik AMANN (PV SKK). Põhivõistlusel tabas ta 527 silma. Kaido KOKK (Peipsi PVP) oli viies ja Andrus RÜÜTELMAA (PVA) 14. koha vääriline. EKV arvestuses tuli kolmandaks Amann.

Naiste spordipüssi harjutuses 3x20 lasku standard meie tüdrukud ei osalenud.

Teise võistluspäeva haaravaim võistlus toimus harjutuses tk.püstol/revolver 30+30 lasku meestele. Jaanus RAIDLO (Põhja PVP) jagas koos kahe võistlejaga teist kohta. Ümberlaskmisel saavutas ta vastavalt 140 silma ja jäi neljandaks. Viies oli Kaido KOKK (Peipsi PVP) ja kuues Erik Amann (PVSJK). Kaitseväge arvestuses olid esimesed neli samas järjestyse ja KOKK kuues ning Amann seitsmes.

Harjutus spordipüstol 30+30 lasku naistele piirivalve klubi laskureid finaalvõistlusel ei osalenud. EKV punktisarvestuses oli esikolmik sama, mis finaalvõistlusel. Meie naislaskuritest oli Malle VOOLJÄRV (KHB) kaheteistkümnemes, Margit PAESTE (PVA) viieteistkümnemes ja Marina KÄHR (PVA) seitsmeteistkümnemes.

Harjutuse väikepüssis 3x40 lasku meestele oli 8. kohal Meelis KASK (Valga PVP) ja 11. kohal Mati JAESKI (Põhja PVP). Finaalvõistlusel mitte osalenud Jevgeni FARFOROVSKI (N-Jõesuu PV ÖK) oli üldarvestuses neljas ja Rein HORN (PV Kool) seitsmes. Meelis Kask oli kaheksas.

Spordipüstol 3x20 lasku (ka standardpüstol 20+20+20 lasku) meestele, oli Piirivalve Spordi Keskkubi meeste ala. Võitjaks tuli 565 silmaga Erik AMANN. Teine koht kuulus 553 silmaga Jaanus RAIDLO'le (Põhja PVP). Karikavõistluste üldarvestuses võttis kindla esikoha samuti Amann.

Uueks laskurliidu presidendiks valiti Tarmo Kõuts

26. juunil toimus WTC Tallinna ärikeskuse konverentsisaalis Eesti laskurliidu üldkoosolek, kus osalesid piirivalve spordi keskkubi esindajad kpt Tõnu Lauter, ltn Mati Jaeski, kpt Matti Kanep ning ltn Andrus Rüütelmaa. Päevakava ühe olulisema punktina oli kavas uue presidendi ja juhatuse valimine. Ühehäälselt valiti liidu presidendiks kaitseväge juhataja, viitseadmiraal Tarmo Kõuts ja asepresidentideks riigikogu riigikaitsekomisjoni esimees ja kaitseliidu vanematekogu aseesimees Tiit Tammsaar ning kaitseliidu ülem, major Benno Leesik.

Mati Jaeski

Piirivalveleht

Piirivalvuri Piusa liivakoopid kaeman ja mõtsan joosman

On saanud traditsiooniks, et kaks aastat järjest orienteerumise võistlusi ühes piirivalvepiirkonnas ei korraldata. Tänavu olid võõrustajateks "võrokese" ja peoperemeesteks Piusa kordoni piirivalvurid.

Tänavused piirivalve orienteerumise meistrivõistlused peeti ilma väliskülalisteta, kuid pinget ja hartsarti ei vähendanud see sugugi. Rajad olid Võru Orienteerumisklubi rajameistri poolt valitud selliselt, et võistlejatele jätkus piisavalt pingutamist, nuputamist ja riskimist. Vana orienteerumishunt kpt Raid teadis isegi rääkida, et praktiliselt samal maastikul on joostud ka endise NL meistrimedalite pärast. Kokku oli stardijoonel 50 piirivalvurit, neist neli vaprat daami – n-ltn Eva Lumi, n-vbl Ljudmila Roi, n-srs Meeli Kass ja kpr Imbi Savi. Juba praegu võib öelda, et nende vaprate naiste nõudmisel võistluste juhendit täiendatakse ja järgmisel aastal sekkuvad jõuliselt punktiarvestusse (ja medalite jagamiseks) ka naispiirivalvurid. Traditsiooniliselt oli punktiheldem vanuseklass M 21, kus pingelise võistluse pidasid maha meie praegune esiorienteeruja n-ltn Tõnu Tänav piirivalveameti ja väsimatu spordimees kpt Tõnu Lauter Neeme piirivalvekoorte koolist. Seekord oli Tõnu Tänav kaks minutit kiirem. Tubli kolmanda koha saavutas vbl Olar Petersell Narva-Jõesuu piirivalve õppekeskusest. Ka Pärnu piirivalvepiirkonda esindav n-ltn Mati Pilt astus võistkonna huvides starti nooremas vanuseklassis, M 35-s. Võit tuli paraja eduga, v-vbl Jaak Tšugurov Kagu piirivalvepiirkonnast kaotas võitjale nelja ja rms Tiit Kass Valga piirivalvepiirkonnast rohkem kui kaheksa minutiga. Ülekaaluka võidu sai kpt Tõnu Raid klassis M 45, kes alistas saarlase ltn Kaljo Lihulinna

11.27 ja srs Enn Kanguri (Valga piirivalvepiirkond) 12.13- ga. Esimese võistluspäev lõppeski viperusteta, kui mitte arvestada mitmeid kriimustusi ja ville, millede tohterdamisega võistluste arst Alar Sepp suurepäraselt toime tuli. Punktiseis näitas piirivalveameti võistkonna soovi võidukarikas endale hoiule võtta, kuid orienteerumises, eriti teateorienteerumises võib nii mõndagi juhtuda ning seetõttu töötas teine päev jätkuvalt huvitav tulla.

Täpselt nii juhtuski, sest piirivalveameti esindusmeeskonnas jooksud maad Aivo Amman uitas metsas põhikonkurentidest rohkem kui 15 min kauem ja võistkonnakaaslased, kaks Tõnu (Raid ja Tänav), olid üsna nukrate nägudega, kui pärnakas Janek Pinta saatis teisele vahetusele Jüri Kobini ning Marek Rosenberg Neeme piirivalvekoorte koolist Tõnu Lauteri. Lauteri veatu jooks kindlustas võistkonnale hõbemedalid, sest kpr Valdo Tarto täitis talle pandud lootused ja tuli metsast minuti jagu enne Tõnu Tänavat. N-ltn Mati Pilt viis Pärnu meeskonna raudselt võidule ja see tähendas ka üldarvestuses teist kohta - piirivalveamet võitis 7 enampunktiga oma. Kolmanda koha karikas läks Neeme piirivalvekoorte kooli, neile järgnesid Kagu, Põhja, Saaremaa, Peipsi, Valga ja Narva-Jõesuu piirivalve õppekeskuse võistkonnad. Võistlustest jäid eemale Hiiumaa ja Ida-Viru, kuid sellest hoolimata on 2003. aasta meistrivõistluste korraldamise au just Ida-Viru piirivalvepiirkonnale.

Võistluste korraldajana avaldan tänu Kagu piirivalvepiirkonnale, eelkõige muidugi Piusa kordoni isikkoosseisule ja eriti tublidele kokkadele, kes võistlejate energiaruud rohke ja maitsva toiduga taastasid.

kpt Arne Sirel

Peeter Ploom

Kuigi võistlusteks kasutatud VW lttised kippusid lagunema, oldi probleemidest üle.

Piirivalvurid selgitasid parimat autojuhti

Piusa kordonis toimusid 7. septembril piirivalve sõidukijuhtide VI suvised kutsemeisterlikkuse võistlused. Jõudu prooviti viiel individuaalalal ja meeskonnavõistluses.

Osavõtjaid oli 8st piirivalveasutusest. Viimasel hetkel loobusid kaks kaitsejõudude võistkonda ja kaks Põhja piirivalvepiirkonna võistkonda. Järjekordselt ei suutnud oma võistkonda välja panna piirivalveamet.

Pärast kõikide punktide kokkuloomist selgus lõplik võistkondlik paremusjärjestus. Eriti tihe oli võitlus esikoha pärast. Rändkarikas läks seekord Hiiumaale (3540 punkti. Teise koha sai Valga (3527,5) ja kolmanda Pärnu piirivalvepiirkond (3374,5).

Liiklusviktoriin: 1. Alar Viilukas Hiiumaalt, 2. Ants Kronberg Valgast, 3. Marko Kokk Valgast.

Vigursõit: 1. Margus Käsn Hiiumaalt, 2. Marek Künnap Pärnust, 3. Endel Tamm Valgast.

MEEL JA
MILAL

Välgulöök tappis piirivalvekoera Nytyi

Äge välgutorm sai saatuslikuks Kainuus (maakond Põhja-Sooe idapiiri) piirivalves teeninud koerale Nytyi. 3,5-aastane emane saksalambakoer oli Suomussalmel Raates piirivalvekordonis puuris augusti eelviimisel pühapäeval, kui äge välgutorm sisse löi.

Välk kahjustas pea kõiki kordoni elektriseadmeid. Tormiilma taandudes läks koerajuhina tegutsemise vanem piirivalvur õue koeri vaatama ja leidis Nytyi surnuna puurist. Puur ise ei olnud kahjustunud, kuid koer lebas surnuna maas.

Koera kaela all oli põlenud karvkatet peopesasuures alal ja koera küünarpea ning tagapõlve vahelt leiti välgu põletatud jälgi. Nytyi naabriks olnud kikk-kõrv oli oma puuris aga täiesti vigastamata.

Nii kirjutas Moliis Suomussalmist 11. septembri Ilta-Sanomates.

Välgulöögist surma saanud Nytyi peeti eriti lubavaks piirivalvekoeraks. Noor emane koer osales juba möödunud aastal piirivalveameti meistrivõistlustel Kajaanis, kus ta juhtis võistlust käsutäitmise katse järel. Käesoleval aastal esindas koer koos koerajuhiga Soomet Eesti piirivalveameti avatud meistrivõistlustel ja saavutas individuaal- ja meeskondlikus arvestuses hõbemedalid (<http://www.npkk.ee/Sport/Koera2002.htm>).

Tehnilised abivahendid ei asenda koera tundlikku haistmismeelt kui pikkadel asustamata aladel tuleb riigipiiri valvata.

"Välgulöögi tagajärjel sai surma parimas eas ja perspektiivikas piirivalvekoer ja läks raisku koerajuhil kolme aastane koolitustöö," kaebas vanemleitnant Petri Seppänen Kainuu piirivalvekordonist.

Soome piirivalveametil oli septembrikuu alguses kasutada 218 koera, kellest 44 on Kainuus.

Eesti piirivalvel on kpt Tõnu Lauteri andmetel 60 koera (seisuga 26. august 2002).

Piirivalvekoera pensionile jäämise vanuseks on meil normaaloludes 9-10 aastat, viimase eksami sooritab koer 8-aastaselt.

Alar Sepp, Tõnu Lauter

Granaadivise: 1. Alar Viilukas Hiiumaalt, 2. Tarvi Sooman Ida-Virust, 3. Arne Rattasepp Pärnust.

Maastikusõit: 1. Alar Viilukas, 2. Endel Tamm, 3. Elar Niido Narva-Jõesuu PVÖK.

Jooksukross: 1. Gullar Havi Saaremaalt, 2. Marek Künnap, 3. Viktor Variksoo Kagust.

Individaalalade võitjad: 1. Alar Viilukas 946 punkti, 2. Endel Tamm 915,5, 3. Margus Käsn 900.

Meeskonnavõistluse parimad: 1. Valga piirivalvepiirkond 150 punkti, 2. Pärnu piirivalvepiirkond 140, 3. Kagu piirivalvepiirkond 130.

Peakohunik Rein Orava ja korraldajate töö oli väga hea. Miinuspoolele võib kanda osade võistkondade loobumist ja vananenud võistlusjuhendite. Täiendamist vajavad maastikusõidu, meekonnavõistluse ja jooksukrossi juhendid. Järgmised võistlused toimuvad kahe aasta pärast.

Peeter Ploom